

«Եվրասիական տնտեսական
միության մասին» պայմանագրի

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին

1. Սույն Արձանագրությունը մշակված է «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» պայմանագրի 94–րդ եւ 95–րդ հոդվածներին համապատասխան եւ կիրառվում է սույն Արձանագրության II բաժնում նշված ապրանքների նկատմամբ (այսուհետ՝ գյուղատնտեսական ապրանքներ):

2. Սույն Արձանագրության մեջ օգտագործվող հասկացություններն ունեն հետեւյալ իմաստը՝

«վարչատարածքային միավորներ»՝ Բելառուսի Հանրապետության եւ Ղազախստանի Հանրապետության վարչատարածքային միավորները (ներառյալ Մինսկ, Աստանա եւ Ալմաթի քաղաքները), Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտները եւ մունիցիպալ կազմավորումները.

«գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցություն»՝ անդամ պետության կառավարության կամ այլ պետական մարմնի կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի կողմից գյուղատնտեսական ապրանքների արտադրողների շահերին ուղղակիորեն կամ իրենց կողմից լիազորված գործակալի միջոցով ցուցաբերվող ֆինանսական օժանդակություն.

«սուբսիդավորող մարմին»՝ անդամ պետության մեկ կամ մի քանի պետական մարմին կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, որոնք գյուղատնտեսությանը պետական աջակցության տրամադրման հարցերում որոշումներ են կայացնում: Լրավճար տրամադրող մարմինը, անդամ պետության օրենսդրությանը

համապատասխան, կարող է լիազորված գործակալի (ցանկացած կազմակերպության) հանձնարարել կամ վերապահել իր վրա դրված մեկ կամ մի քանի այնպիսի գործառույթների իրականացումը, որոնք վերաբերում են գյուղատնտեսությանը պետական աջակցության միջոցների տրամադրմանը: Լիազորված գործակալի (ցանկացած կազմակերպության) այդպիսի գործողությունները դիտարկվում են որպես սուբսիդավորող մարմնի գործողություններ:

Անդամ պետության նախագահի՝ գյուղատնտեսությանը պետական աջակցության միջոցների տրամադրմանն ուղղված գործողությունները դիտարկվում են որպես սուբսիդավորող մարմնի գործողություններ:

I. Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցները

3. Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցները հետևյալն են՝

1) անդամ պետությունների՝ գյուղատնտեսական ապրանքների փոխադարձ առևտրի վրա խաթարող ազդեցություն չունեցող միջոցներ (այսուհետ՝ առևտրի վրա խաթարող ազդեցություն չունեցող միջոցներ),

2) անդամ պետությունների գյուղատնտեսական ապրանքների փոխադարձ առևտրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներ (այսուհետ՝ առևտրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներ),

3) անդամ պետությունների գյուղատնտեսական ապրանքների փոխադարձ առևտրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներ (այսուհետ՝ առևտրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներ):

4. Առևտրի վրա խաթարող ազդեցություն չունեցող միջոցներին են դասվում սույն Արձանագրության III բաժնում նշված միջոցները: Առևտրի վրա խաթարող

ազդեցություն չունեցող միջոցները կարող են կիրառվել անդամ պետությունների կողմից առանց սահմանափակումների:

5. Առետրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներն են՝

գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցները, որոնց տրամադրումը համաձայնեցված է պետական աջակցության այդ միջոցը տրամադրող՝ անդամ պետության տարածքից ցանկացած այլ անդամ պետության տարածք գյուղատնտեսական ապրանքի՝ իրականացված կամ ապագայում հնարավոր արտահանման արդյունքներով, որոնք պետական աջակցության տրամադրման միակ պայմանն են կամ մի քանի պայմաններից մեկն են,

գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցները, որոնց տրամադրումը՝ որպես միակ պայման կամ մի քանի պայմաններից մեկը, կապված է բացառապես այն անդամ պետության տարածքի ծագում ունեցող գյուղատնտեսական ապրանքների ձեռքբերման կամ օգտագործման հետ, որը տրամադրում է պետական աջակցության այդ միջոցը, այդ անդամ պետության տարածքում գյուղատնտեսական ապրանքների արտադրության ժամանակ՝ անկախ այն բանից՝ սահմանվում են արդյոք կոնկրետ ապրանքները, դրանց ծավալը, արժեքը, ծավալի կամ արտադրության արժեքի կամ հայրենական ապրանքների օգտագործման մասնաբաժինը, օգտագործվող հայրենական ապրանքների արտադրության տեղայնացման մակարդակը.

Առետրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների ցանկը նշված է սույն Արձանագրության IV բաժնում:

6. Անդամ պետությունները չպետք է կիրառեն առետրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներ:

7. Առետրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների շարքին դասվում են այն միջոցները, որոնք չեն կարող դասվել սույն Արձանագրության 4-րդ եւ 5-րդ կետերում նշված միջոցների շարքին:

8. Առեստրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների մակարդակը, որը հաշվարկվում է որպես գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության տոկոսային հարաբերություն՝ արտադրված գյուղատնտեսական ապրանքների համախառն վերցված արժեքի նկատմամբ, սահմանվում է որպես թույլատրված ծավալ եւ չպետք է գերազանցի 10 տոկոսը՝ մինչեւ սույն կետի երրորդ պարբերությանը համապատասխան պարտավորություններն ուժի մեջ մտնելը:

Առեստրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների թույլատրված մակարդակի հաշվարկի մեթոդաբանությունը մշակվում է անդամ պետությունների կողմից՝ հաշվի առնելով միջազգային փորձը, եւ հաստատվում է Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

Անդամ պետությունների՝ առեստրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների նկատմամբ պարտավորությունները սահմանվում են նշված մեթոդաբանության համաձայն եւ հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Սույն կետի դրույթների կիրառումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» պայմանագրի 106-րդ հոդվածով նախատեսված անցումային դրույթները:

9. Պետության՝ Առեստրի համաշխարհային կազմակերպությանը միանալուց հետո տվյալ անդամ պետության՝ առեստրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների առնչությամբ որպես ԱՀԿ-ին միանալու պայման ընդունված պարտավորությունները Միության շրջանակներում դառնում են իր պարտավորությունները:

10. Պետությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալների հաշվարկն իրականացվում է սույն Արձանագրության V բաժնի համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն Արձանագրության 8-րդ կետով նախատեսված՝ առեստրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների թույլատրված մակարդակի հաշվարկի մեթոդաբանությունը:

**II. Այն ապրանքները, որոնց նկատմամբ կիրառվում են
գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միասնական
կանոններ**

11. Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միասնական կանոնները կիրառվում են ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ հետեւյալ ապրանքների նկատմամբ՝

1) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 01–24 խմբեր՝ բացառությամբ 03 խմբի (ծուկ եւ խեցգետնակերպեր, կակղամորթեր եւ ջրային այլ անողնաշարավորներ), 1604 (պատրաստի կամ պահածոյացված ձուկ. թառափազգիների ձկնկիթ եւ դրա փոխարինիչները՝ պատրաստած ձկան ձկնկիթի հատիկներից) եւ 1605 (պատրաստի կամ պահածոյացված խեցգետնակերպեր, կակղամորթեր եւ ջրային այլ անողնաշարավորներ) ապրանքային դիրքերի.

2) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 2905 43 000 0 ենթադիրք (մաննիտ).

3) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 2905 44 ենթադիրք, (D–գլյուցիտ (սորբիտ)).

4) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 3301 ապրանքային դիրք (եթերայուղեր (տերպեններ պարունակող կամ չպարունակող)՝ ներառյալ լուծամզված բուսական նյութերը (concrete) եւ բացարձակ եթերայուղերը, ռետինանյութերը, լուծամզված եթերայուղերը, եթերայուղերի խտանյութերը՝ ճարպերի, չցնդող յուղերի, մոմերի կամ համանման նյութերի մեջ, որոնք ստացվում են անֆլերաժի կամ թթվամշակման մեթոդով, եթերայուղերի տերպենազերծումից ստացված տերպենային կողմնակի արգասիքներ, եթերայուղերի ջրային թորվածքներ եւ եթերայուղերի ջրային լուծույթներ).

5) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 3501–3505 ապրանքային դիրքեր (կազեին, կազեինատներ եւ կազեինի այլ ածանցյալներ, կազեինային սոսինձներ.ալբումիններ (ներառյալ երկու կամ ավելի շիճուկային սպիտակուցների խտանյութերը, որոնք պարունակում են չոր նյութի վերահաշվարկով 80 % զանգվածային բաժնից ավելի շիճուկային սպիտակուցներ), ալբումինատներ եւ ալբումինի այլ ածանցյալներ. դոնդողանյութ (այդ թվում՝ ուղղանկյուն (ներառյալ քառակուսի) թերթերով՝ մակերեսային մշակմամբ կամ առանց մշակման, ներկած կամ չներկած) եւ դոնդողանյութի ածանցյալներ.

ձկնասուսինձ. կենդանական ծագման այլ սուսինձներ (բացառությամբ 3501 ապրանքային դիրքում ընդգրկված կազեինային սուսինձների). պեպտոններ եւ դրանց ածանցյալները. սպիտակուցային այլ նյութեր եւ դրանց ածանցյալները՝ այլ տեղում չնշված կամ չներառված. քրոմապատված կամ չքրոմապատված կաշվի կամ հում կաշվի փոշի.. դեքստրիններ եւ այլ վերափոխված օսլաներ (օրինակ՝ նախապես դոնդողացված կամ բարդ եթերի վերածված օսլաներ). օսլաների, դեքստրինների կամ վերափոխված այլ օսլաների հիմքով ստացված սուսինձներ՝ բացառությամբ 3503 00 8001 (չոր ձկնասուսինձ) եւ 3503 00 800 2 (հեղուկ ձկնասուսինձ) ապրանքային դիրքերում ընդգրկվածների).

6) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 3809 10 ենթադիրք (հարդարման միջոցներ, ներկումն արագացնելու կամ ներկանյութերը ֆիքսելու միջոցներ եւ այլ ապրանքներ ու պատրաստի պրեպարատներ (օրինակ՝ մշակման ու խածատման նյութեր), որոնք կիրառվում են մանածագործական, թղթի, կաշվի արդյունաբերության մեջ կամ նույնանման ճյուղերում՝ այլ տեղում չնշված կամ չընդգրկված, օսլայանման նյութերի հիմքով).

7) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 3824 60 ենթադիրք (սորբիտ՝ բացի 2905 44 ենթադիրքում նշված սորբիտից).

8) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 4101–4103 ապրանքային դիրքեր (խոշոր եղջերավոր անասունների (ներառյալ գոմեշների) կամ ձիազգի կենդանիների (թարմ կամ աղադրված, չորացրած, մոխրած, աղջրած կամ այլ կերպ պահածոյացված, բայց չդաբաղած, չմագաղաթացրած կամ հետագա մշակման չենթարկված) չմշակված մորթիներ՝ մազածածկույթով կամ առանց մազածածկույթի, կրկնորդված կամ չկրկնորդված. չմշակված՝ ոչխարների չմշակված մորթեր կամ գառների մորթիկներ (թարմ կամ աղադրված, չորացրած, մոխրած, աղջրած կամ այլ կերպ պահածոյացված, բայց չդաբաղած, չմագաղաթացրած կամ հետագա մշակման չենթարկված), բրդյա ծածկույթով կամ առանց բրդյա ծածկույթի, կրկնորդված կամ չկրկնորդված՝ բացի տվյալ խմբի 1գ ծանոթագրությամբ բացառվածներից. այլ չմշակված մորթեր (թարմ կամ աղադրված, չորացրած, մոխրած, աղջրած կամ այլ կերպ պահածոյացված, բայց չդաբաղած, չմագաղաթացրած կամ հետագա

մշակման չենթարկված), մազաձածկույթով կամ առանց մազաձածկույթի, կրկնորդված կամ չկրկնորդված՝ բացառությամբ տվյալ խմբի 1(բ) կամ 1(գ) ծանոթագրություններով բացառվածները.

9) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 4301 ապրանքային դիրք (մուշտակամորթ հումք (ներառյալ գլուխները, պոչերը, թաթերը եւ այլ մասեր կամ կտորտանքը՝ պիտանի մորթուց պատրաստվող արտադրատեսակների արտադրության համար)՝ բացառությամբ 4101, 4102 կամ 4103 ապրանքային դիրքերում նշված՝ չմշակված մորթերի).

10) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 5001 00 000 0–5003 00 000 0 ապրանքային դիրքեր (շերամի բոժոժներ, որոնք պիտանի են հետ կծկելու համար. հումք–մետաքս (չոլորած). մետաքսի մնացուկներ (ներառյալ հետ կծկելու համար ոչ պիտանի բոժոժները, բոժոժաթելի թափոններն ու փխրունացրած հումքը)).

11) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 5101–5103 ապրանքային դիրքեր (բուրդ՝ չենթարկած սանդերքազգման կամ սանրազգման. կենդանիների մազ՝ բարակ կամ կոշտ, սանդերքազգման կամ սանրազգման չենթարկած. կենդանիների բրդի կամ բարակ կամ կոշտ մազի թափոններ՝ ներառյալ մանվածքային թափոնները՝ բայց բացառելով փխրունացրած հումքը).

12) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 5201 00–5203 00 000 0 ապրանքային դիրքեր (բամբակի մանրաթել՝ սանդերքազգման կամ սանրազգման չենթարկված. բամբակյա մանրաթելի մնացուկներ (ներառյալ մանվածքային մնացուկներն ու փխրունացրած հումքը). բամբակի մանրաթել՝ սանդերքազգման կամ սանրազգման ենթարկված).

13) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 5301 ապրանքային դիրք (վուշ-հումք կամ վուշ՝ մշակած, բայց չմանած. վուշի քոլք եւ մնացուկներ (ներառյալ մանվածքային մնացուկներն ու փխրունացրած հումքը)).

14) ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 5302 ապրանքային դիրք (կանեփաթել (*cannabis sativa* L.) հումք կամ մշակած, բայց չմանած. կանեփաթելի քոլք եւ մնացուկները (ներառյալ մանվածքային մնացուկները եւ փխրունացրած հումքը)):

III. Առեւտրի վրա խաթարող ազդեցություն չունեցող միջոցները

12. Առեւտրի վրա խաթարող ազդեցություն չունեցող միջոցները, որոնք իրականացվում են ի նպաստ գյուղատնտեսական ապրանքներ արտադրողների, պետք է համապատասխանեն հետեւյալ հիմնական չափանիշներին՝

1) աջակցությունը տրամադրվում է բյուջեի միջոցների (չպահանջված եկամուտների) հաշվին, այդ թվում՝ պետական ծրագրերի շրջանակներում, սակայն ոչ սպառողների միջոցների հաշվին: Չպահանջված եկամուտներ ասելով հասկացվում է բյուջե վճարման ենթակա պարտադիր վճարներ, որոնցից անդամ պետությունը վերջնականապես կամ ժամանակավորապես հրաժարվել է:

2) աջակցությունը չպետք է ունենա արտադրողների գների պահպանման հետեւանք:

13. Ի լրումն սույն Արձանագրության 12-րդ կետում նշված չափորոշիչների՝ առեւտրի վրա խաթարող ազդեցություն չունեցող միջոցները պետք է բավարարեն սույն Արձանագրության 14-26-րդ կետերով նախատեսված հատուկ չափորոշիչները եւ պայմանները:

14. Ընդհանուր բնույթի ծառայություններ մատուցելու պետական ծրագրերը նախատեսում են ծառայություններ մատուցելու կամ գյուղատնտեսությանը կամ գյուղի բնակչությանն արտոնություններ տրամադրելու համար բյուջեի միջոցներից հատկացումներ (չպահանջված եկամուտների օգտագործում)՝ բացի ուղղակի վճարումներից նրանց, որոնք արտադրում կամ վերամշակում են գյուղատնտեսական ապրանքները:

15. Ընդհանուր բնույթի ծառայությունների մատուցման պետական ծրագրերը կարող են իրականացվել հետեւյալ ուղղություններով՝

1) գիտական, այդ թվում՝ ընդհանուր բնույթի հետազոտություններ, շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ուղղված ծրագրերի հետ կապված հետազոտություններ եւ կոնկրետ արտադրատեսակներին վերաբերող հետազոտական ծրագրեր,

2) պայքար վնասատուների եւ հիվանդությունների դեմ՝ ներառյալ վնասատուների ու հիվանդությունների դեմ պայքարի ընդհանուր միջոցները, ինչպես նաեւ կոնկրետ ապրանքին վերաբերող միջոցները, օրինակ՝ վաղ կանխազգուշացման համակարգեր, կարանտին եւ ոչնչացում,

3) կադրերի՝ ընդհանուր եւ հատուկ պատրաստում,

4) տեղեկատվության տարածում, խորհրդատվական ծառայություններ՝ ներառյալ արտադրողներին եւ սպառողներին տեղեկատվության ու արդյունքների փոխանցման դյուրացմանն ուղղված միջոցների տրամադրումը,

5) տեսչական ծառայություններ՝ ներառյալ ընդհանուր տեսչական ծառայությունները եւ առանձին գյուղատնտեսական ապրանքների ստուգումը՝ առողջապահական, անվտանգության, ստանդարտացման եւ ըստ որակի տեսակավորելու նպատակով,

6) շուկայահանման եւ գյուղատնտեսական ապրանքների առաջխաղացման ծառայություններ՝ ներառյալ շուկայահանմանը վերաբերող տեղեկատվությունը, խորհրդատվությունները եւ կոնկրետ գյուղատնտեսական ապրանքների առաջխաղացումը (բացառությամբ ոչ կոնկրետ նպատակներին ուղղված ծախսերի, որոնք կարող են վաճառողների կողմից օգտագործվել գյուղատնտեսական ապրանքների իրացման գները նվազեցնելու եւ գնորդներին անմիջական տնտեսական արտոնություններ տրամադրելու համար),

7) ենթակառուցվածքին առնչվող ծառայություններ՝ ներառյալ էլեկտրամատակարարումը, ճանապարհները եւ հաղորդակցության այլ ուղիներ, շուկաների եւ նավահանգիստների սարքավորումները, ջրամատակարարումը, ամբարտակներն ու ցամաքուրդային (դրենաժային) համակարգերը, ենթակառուցվածքի ստեղծմանն ուղղված աշխատանքները՝ շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ուղղված ծրագրերի զուգակցմամբ: Միջոցները բոլոր դեպքերում ուղղվում են միայն ընդհանուր օգտագործման ենթակառուցվածքի կապիտալ շինությունների եւ հանրամատչելի օբյեկտների սարքավորումներով համալրմանն ու շինարարությանը՝ բացառությամբ այն միջոցների, որոնք ուղղվում են շահագործման

ծախսերի կամ արտոնություններ ունեցող սպառողների սպասարկումից չստացված եկամտի վճարմանը:

16. Պարենային անվտանգությունն ապահովելու համար պետական պահուստների ստեղծումն իրականացվում է պարենի պաշարները կուտակելու եւ պահելու նպատակով տրամադրվող ու անդամ պետության պարենային անվտանգության ապահովման ծրագրերի շրջանակներում հատկացվող ֆինանսական միջոցների (չպահանջված եկամուտների) հաշվին, եւ դրանք պետք է համապատասխանեն հետեւյալ պահանջներին՝

1) պարենային անվտանգությունն ապահովելու նպատակով պետական պահուստի ծավալը եւ կուտակումը պետք է համապատասխանեն բացարձակապես պարենային անվտանգությանը վերաբերող՝ նախապես սահմանված նպատակներին.

2) պահուստների կուտակման եւ բաշխման գործընթացը ֆինանսական ծախսերի առումով պետք է լինի թափանցիկ.

3) պարենի գնումներն իրականացվում են ընթացիկ շուկայական գներով, պարենային պահուստներից վաճառքը՝ համապատասխան որակի կոնկրետ արտադրատեսակի ընթացիկ ներքին շուկայական գներից ոչ ցածր գներով:

17. Ներքին պարենային օգնություն ցուցաբերելը բնակչության կարիքավոր հատվածին իրականացվում է բյուջետային միջոցների (չպահանջված եկամուտներ) հաշվին:

Ներքին պարենային օգնություն ցուցաբերելը պետք է համապատասխանի հետեւյալ պահանջներին՝

ներքին պարենային օգնություն ստանալու իրավունքը սահմանվում է անդամ պետության օրենսդրությամբ.

ներքին պարենային օգնությունը տրամադրվում է շահագրգիռ անձանց՝ պարենի անմիջական առաքումների կամ շուկայական կամ սուբսիդավորված

գներով այդ անձանց կողմից պարենի ձեռքբերման համար միջոցների տրամադրման ձեռով.

պարենի գնումները ներքին պարենային օգնություն տալու շրջանակներում իրականացվում են ընթացիկ շուկայական գներով, իսկ ֆինանսավորումը եւ բաշխումը թափանցիկ են:

18. Ուղղակի վճարումների ձեռով արտադրողներին տրամադրվող պետական աջակցության (չպահանջված եկամուտների եւ բնափրային արտահայտությամբ վճարումների օգտագործման) միջոցները պետք է համապատասխանեն սույն Արձանագրության 12-րդ կետում նշված չափանիշներին, որոնք վերաբերում են սույն Արձանագրության 19–26-րդ կետերում նշված ուղղակի վճարումների առանձին տեսակներին: Ուղղակի վճարումները՝ բացի սույն Արձանագրության 19–26-րդ կետերում նշվածներից, պետք է համապատասխանեն սույն Արձանագրության 19-րդ կետի 2-րդ եւ 3-րդ ենթակետերում նշված պահանջներին՝ ի լրումն սույն Արձանագրության 12-րդ կետում նշված ընդհանուր չափորոշիչների:

19. Արտադրողների եկամուտների «չկապակցված» աջակցությունը պետք է համապատասխանի հետեւյալ պահանջներին՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը սահմանվում է անդամ պետության օրենսդրությամբ՝ ելնելով, պայմանավորված եկամտի մակարդակից, արտադրողի կարգավիճակից, արտադրության գործոնների օգտագործումից կամ որոշակի եւ ֆիքսված բազային ժամանակահատվածում արտադրության մակարդակից.

2) վճարումների գումարը կախված չէ արտադրանքի տեսակից կամ ծավալից (ներառյալ անասնազլխաքանակը), արտադրված արտադրանքի ներքին կամ համաշխարհային գնից եւ արտադրության գործոններից.

3) վճարումներն ստանալու համար չի պահանջվում իրականացնել արտադրանքի արտադրություն:

20. Պետական իշխանության լիազոր մարմինների ֆինանսական մասնակցությունը եկամուտների ապահովագրման եւ դրանց անվտանգության ապահովման ծրագրերում պետք է համապատասխանեն հետեւյալ պահանջներին՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը սահմանվում է այն եկամուտների կորուստների միջոցով (մինչդեռ հաշվի են առնվում միայն գյուղատնտեսությունից ստացվող եկամուտները), որոնք գերազանցում են նախորդ 3-ամյա ժամանակահատվածում ստացված միջին համախառն եկամտի կամ զուտ եկամտի ձեռով դրա համարժեքից (այդպիսի կամ համանման ծրագրերի շրջանակներում ստացված եկամուտների բացառությամբ) կամ նախորդ 3 տարվա համար միջին այն ցուցանիշի 30 տոկոսը, որը հաշվարկվել է նախորդ 5-ամյա ժամանակահատվածի հիման վրա, որից բացառվել են տարեկան ամենաբարձր եւ ամենացածր ցուցանիշները: Այս պայմանին համապատասխանող յուրաքանչյուր արտադրող իրավունք ունի վճարումներ ստանալու:

2) փոխհատուցումների գումարը չի կարող գերազանցել արտադրողի այն տարվա եկամտի կորուստների 70 տոկոսը, որում արտադրողն օգնություն ստանալու իրավունք է ստանում:

3) վճարումների գումարը կախված չէ արտադրանքի տեսակից կամ ծավալից (ներառյալ անասնազլխաքանակը), արտադրված արտադրանքի ներքին կամ համաշխարհային գնից եւ արտադրության գործոններից:

4) այն դեպքում, երբ գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրողը 1 օրացուցային տարվա ընթացքում ստանում է պետական աջակցություն՝ համաձայն սույն կետի եւ սույն Արձանագրության 21-րդ կետի, ապա փոխհատուցումների ընդհանուր գումարը չի կարող գերազանցել արտադրողի ընդհանուր կորուստների 100 տոկոսը:

21. Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքի եւ անասունների ապահովագրման ծրագրերում՝ տարերային կամ այլ աղետների ժամանակ օգնության տրամադրման կարգով ապահովագրության ծրագրերի շրջանակներում ուղղակիորեն կամ պետական իշխանության մարմինների (նրանց կողմից լիազորված կազմակերպությունների) ֆինանսական մասնակցությամբ կատարվող վճարումները պետք է համապատասխանեն հետեւյալ պահանջներին՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը ծագում է, երբ պետական իշխանության լիազոր մարմինները պաշտոնապես ընդունում են, որ տեղի է ունեցել կամ տեղի է ունենում տարերային կամ այլ աղետ (ներառյալ անդամ պետության տարածքում հիվանդությունների բռնկումները, վարակումը վնասատուներով, մորեխների ներխուժումը, բնական հրդեհները, երաշտները, ջրհեղեղները եւ այլ վտանգավոր հիդրոոդերետութաբանական երեւոյթներ, տեխնաձին բնոյթի իրադարձությունները, միջուկային վթարներն ու ռազմական գործողությունները եւ այլն)։

2) վճարումների գումարը սահմանվում է՝ ելնելով արտադրական կորուստների ծավալից, որոնք գերազանցում են նախորդ 3-ամյա ժամանակահատվածում արտադրության միջին ցուցանիշի կամ նախորդ 5-ամյա ժամանակահատվածի հիման վրա՝ ամենամյա ամենաբարձր եւ ամենացածր ցուցանիշների բացառմամբ հաշվարկված 3-ամյա ցուցանիշի 30 տոկոսը։

3) վճարումները կատարվում են տարերային կամ այլ աղետով պայմանավորված եկամտի, անասնազլխաքանակի կորուստների (ներառյալ կենդանիների անասնաբուժական սպասարկման հետ կապված վճարները), գյուղատնտեսական նշանակության հողերը շրջանառությունից դուրս գալու եւ արտադրության այլ գործոնների կապակցությամբ։

4) վճարումների գումարը չպետք է գերազանցի արտադրողի կորուստների ընդհանուր արժեքը, որոնք պայմանավորված են տարերային կամ այլ աղետով՝ անկախ արտադրվելիք արտադրանքի տեսակից կամ քանակից։

5) վճարումների գումարը չպետք է գերազանցի սույն կետի 3-րդ ենթակետում սահմանված՝ հետագա կորուստները կանխելու կամ մեղմելու համար անհրաժեշտ մակարդակը։

6) այն դեպքում, երբ արտադրողը 1 օրացուցային տարվա ընթացքում ստանում է պետական աջակցություն՝ համաձայն սույն կետի եւ սույն Արձանագրության 20-րդ կետի, ապա փոխհատուցումների ընդհանուր գումարը չի կարող գերազանցել արտադրողի ընդհանուր կորուստների 100 տոկոսը։

22. Կառուցվածքային փոփոխություններին ուղղված օժանդակությունն արտադրողներին իրենց գործունեությունը դադարեցնել դրդող ծրագրերի միջոցով նախատեսում է հետևյալը՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը պայմանավորվում է հստակ սահմանված չափանիշներով՝ այնպիսի ծրագրերի շրջանակներում, որոնք նախատեսված են գյուղատնտեսական ապրանքային արտադրանքի արտադրությամբ զբաղված անձանց գործունեության դադարեցման դյուրացմանը կամ նրանց՝ տնտեսության այլ հատվածներ տեղափոխման համար.

2) վճարումները կախված են օգնությունն ստացողի կողմից գյուղատնտեսական ապրանքային արտադրանքի լիակատար եւ մշտական դադարեցումից:

23. Ռեսուրսների օգտագործման դադարեցմանն ուղղված ծրագրերի միջոցով աջակցությունը կառուցվածքային փոփոխություններին նախատեսում է հետևյալը՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը պայմանավորված է հստակ սահմանված չափանիշներով՝ այնպիսի ծրագրերի շրջանակում, որոնք ուղղված են հողի կամ այլ ռեսուրսների՝ ներառյալ ընտանի անասունների՝ գյուղատնտեսական ապրանքների արտադրության նպատակներով օգտագործման դադարեցմանը.

2) վճարումները կախված են հողը՝ գյուղատնտեսական ապրանքային արտադրանքի արտադրության ոլորտից առնվազն 3 տարով դուրս բերելուց, իսկ ընտանի անասունների դեպքում՝ դրա սպանդից՝ այն բուծելուց հետագայում հրաժարվելուց.

3) վճարումներն իրականացնելու համար չի պահանջվում եւ չի որոշակիացվում այդպիսի հողերի եւ այլ ռեսուրսների այլընտրանքային օգտագործումը, որոնք հանված են գյուղատնտեսական ապրանքային արտադրանքի արտադրությունից.

4) վճարումները կախված չեն արտադրանքի տեսակներից, քանակից, հողի կամ արտադրության համար պահպանվող այլ ռեսուրսների օգտագործմամբ արտադրված արտադրանքի ներքին կամ համաշխարհային գներից:

24. Ներդրումների խթանման միջոցով կառուցվածքային փոփոխություններին ուղղված օժանդակությունը նախատեսում է հետեւյալը՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը պայմանավորված է պետական այնպիսի ծրագրերի շրջանակներում հստակ սահմանված չափանիշներով, որոնք նախատեսված են օբյեկտիվորեն ապացուցված կառուցվածքային կորուստների հետեւանքով արտադրողի գործունեության ֆինանսական կամ ֆիզիկական վերակառուցման համար: Այդպիսի վճարումներ ստանալու իրավունքը նաեւ կարող է հիմնվել գյուղատնտեսական հանդավարների ապապետականացման հստակ սահմանված կառավարական ծրագրի վրա.

2) վճարումների գումարը չի սահմանվում տվյալ արտադրողի կողմից արտադրված արտադրանքի տեսակների կամ ծավալի (ներառյալ անասնագլխաքանակը) հիման վրա եւ կախված չէ դրանցից՝ բացառությամբ սույն կետի 5-րդ ենթակետում նախատեսված պահանջի.

3) վճարումների գումարը չի սահմանվում կոնկրետ ապրանքների ներքին կամ համաշխարհային գների հիման վրա եւ կախված չէ դրանցից.

4) վճարումները տրամադրվում են միայն այն ժամանակահատվածով, որն անհրաժեշտ է ներդրումներ իրականացնելու համար, որոնց համար նախատեսված են այդ վճարումները.

5) վճարումներն իրականացնելու ժամանակ աջակցությունն ստացողին չի կարգադրվում եւ ոչ մի կերպ չի նշվում, թե նա ինչպիսի գյուղատնտեսական ապրանքներ պետք է արտադրի՝ բացառությամբ որեւէ կոնկրետ արտադրատեսակ չարտադրելու պահանջի.

6) վճարումները սահմանափակվում են կառուցվածքային կորուստների փոխհատուցման համար պահանջվող գումարով:

25. Շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ուղղված ծրագրերին առնչվող վճարներն իրականացվում են՝ հաշվի առնելով հետեւյալը՝

1) վճարումներ ստանալու իրավունքը պայմանավորված է շրջակա միջավայրի պաշտպանության եւ պահպանմանն ուղղված պետական ծրագրում մասնակցությամբ ու կախված է տվյալ պետական ծրագրով նախատեսված կոնկրետ պայմանները կատարելուց՝ ներառյալ արտադրության մեթոդներին կամ անհրաժեշտ նյութերին վերաբերող պայմանները.

2) վճարումների գումարը սահմանափակվում է պետական ծրագրի կատարման հետ կապված լրացուցիչ ծախսերի կամ եկամտի կորուստների չափով:

26. Տարածքային օգնության ծրագրերով վճարումներն իրականացվում են՝ հաշվի առնելով հետեւյալը՝

1) վճարումների իրավունքը տրամադրվում է անբարենպաստ շրջաններում արտադրողներին: Անբարենպաստ շրջանն անդամ պետության օրենսդրությամբ սահմանված վարչական եւ (կամ) տնտեսական տարածք է.

2) վճարումների գումարը չի սահմանվում գյուղատնտեսական ապրանքի (ներառյալ անասնազլխաքանակը) տեսակների կամ ծավալի հիման վրա եւ կախված չէ դրանցից, սակայն կապված է այդ ապրանքի արտադրության կրճատման հետ.

3) վճարումների գումարը չի սահմանվում կոնկրետ ապրանքների ներքին կամ համաշխարհային գների հիման վրա եւ կախված չէ դրանցից.

4) վճարումներն արտադրողներին են տրամադրվում միայն այն շրջաններում, որոնք ունեն օգնություն ստանալու իրավունք, եւ դրանք այդպիսի շրջաններում հասանելի են բոլոր արտադրողների համար.

5) արտադրության գործոնների հետ կապված վճարումներն իրականացվում են աստիճանաբար նվազող սանդղակով՝ արտադրության տվյալ գործոնին առնչվող շեմից վեր.

6) վճարումների գումարը սահմանափակվում է նշված տարածքում գյուղատնտեսական ապրանքներին առնչվող լրացուցիչ ծախսերի կամ եկամտի կորուստների չափով:

IV. Առեւտրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցները

27. Առեւտրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցներ են ճանաչվում՝

1) գյուղատնտեսական ապրանքների կոնկրետ արտադրողներին, դրանց խմբին կամ միավորմանն ուղղակի վճարումների կատարումը (ներառյալ բնաիրային արտահայտությամբ վճարները)՝ կախված այդպիսի ապրանքների արտահանման արդյունքներից.

2) գյուղատնտեսական ապրանքների ոչ առեւտրային պաշարներ վաճառելը կամ այլ անդամ պետության տարածք արտահանման համար առաջարկելը՝ անդամ պետության ներքին շուկայում գնորդներին համանման ապրանքի համար առաջարկվող գներից ցածր գներով.

3) գյուղատնտեսական ապրանքներն այլ անդամ պետության տարածք արտահանելու ժամանակ վճարումների կատարումը կառավարության աջակցությամբ ֆինանսավորվում է ինչպես պետական միջոցների, այնպես էլ այլ միջոցների հաշվին՝ ներառյալ վճարումները, որոնք ֆինանսավորվում են գյուղատնտեսական արտադրատեսակի նկատմամբ կիրառվող հավաքագրումից ստացվող հասույթից կամ այն գյուղատնտեսական արտադրատեսակի նկատմամբ կիրառվող հավաքագրումից ստացված հասույթից, որից արտադրվել է այլ Կողմ պետության տարածք արտահանվող արտադրատեսակը.

4) պետական աջակցության տրամադրում՝ այլ անդամ պետության տարածք գյուղատնտեսական ապրանքների շուկայահանմանն ու առաջխաղացմանն առնչվող ծախսերի նվազեցման նպատակով (բացառությամբ արտահանման եւ խորհրդատվական ծառայությունների զարգացմանն օժանդակող լայնատարած ծառայությունների)՝ ներառյալ բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների, արտադրանքի որակի բարձրացման հետ կապված ծախսերը եւ վերամշակման հետ կապված այլ ծախսեր, ինչպես նաեւ միջազգային փոխադրումների հետ կապված ծախսերը.

5) այլ անդամ պետության տարածք արտահանելու համար նախատեսված գյուղատնտեսական ապրանքների փոխադրման ներքին սակագների սահմանումը՝ ավելի բարենպաստ պայմաններով, քան ներքին սպառման համար նախատեսված գյուղատնտեսական ապրանքների փոխադրման ժամանակ.

6) գյուղատնտեսությանը պետական աջակցության տրամադրում՝ կախված այլ անդամ պետության տարածք արտահանելու համար նախատեսված արտադրանքի մեջ գյուղատնտեսական ապրանքներ ներառված լինելուց:

V. Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալների հաշվարկը

28. Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալների հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում՝

1) դրամական միջոցների ուղղակի փոխանցումը.

2) պարտավորության կատարման երաշխիքի տրամադրումը (օրինակ՝ փոխատվությունների եւ փոխառությունների գծով երաշխիքներ).

3) ապրանքի, ծառայության, արժեթղթերի, ձեռնարկության (գույքային համալիրի) կամ դրա մի մասի, կազմակերպության կանոնադրական ֆոնդի մասնաբաժնի (ներառյալ բաժնետոմսերի ձեռքբերումը), այլ գույքի, մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների եւ այլնի ձեռքբերումը պետության կողմից շուկայականից բարձր գնով.

4) պետության եւ վարչատարածքային միավորների վճարման ենթակա բյուջետային եկամուտների գանձումից լրիվ կամ մասնակի հրաժարում (օրինակ՝ բյուջե վճարումների մասով պարտքի դուրսգրում եւ այլն).

5) ապրանքների կամ ծառայությունների արտոնյալ պայմաններով կամ անհատույց տրամադրում.

6) գնային աջակցություն, որը միավորում է շուկայական գների մակարդակի պահպանմանն ուղղված միջոցները:

29. Դրամական միջոցների ուղղակի փոխանցման դեպքում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալը համապատասխանում է անհատույց տրամադրված միջոցների գումարին (օրինակ՝ դոտացիաների, փոխհատուցումների միջոցով եւ այլն): Այն դեպքում, երբ միջոցները տրամադրվում են վերադարձելիության հիմունքներով՝ հասանելի շուկայում (բանկային վարկերի, պարտատոմսերի եւ այլնի շուկա) ձեւավորված պայմաններից ավելի բարենպաստ պայմաններով, ապա աջակցության ծավալը սահմանվում է որպես տարբերություն այն գումարի, որը կպահանջվեր վճարել տվյալ միջոցների՝ դրանք շուկայում ստանալու դեպքում օգտագործման դիմաց եւ փաստացի վճարված գումարի միջեւ:

30. Պարտավորության կատարման համար տրամադրված երաշխիքի մասով գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալը սահմանվում է որպես տարբերություն այն գումարի միջեւ, որը կպահանջվեր վճարել՝ ելնելով ապահովագրական ծառայությունների հասանելի շուկայում համապատասխան պարտավորությունը չկատարելու ռիսկի ապահովագրության սակագնից, եւ այն գումարի միջեւ, որը պետք է վճարվի սուբսիդավորող մարմնին երաշխիքի տրամադրման համար:

Երաշխիքի կատարման բյուջետային ծախսերը ներառվում են պետական աջակցության ծավալի մեջ՝ սույն կետի առաջին պարբերության համապատասխան հաշվարկված մակարդակը գերազանցող գումարի չափով:

Սույն Արձանագրության VI բաժնով նախատեսված ծանուցագրերում անդամ պետությունները ներառում են տեղեկություն, որը թույլ է տալիս գնահատել պարտավորությունների կատարման պետական երաշխիքների տրամադրմանն ուղղված պետական աջակցության մակարդակը:

31. Ապրանքի, ծառայության, արժեթղթերի, ձեռնարկության (գույքային համալիրի) կամ դրա մի մասի, կազմակերպության կանոնադրական ֆոնդի մասնաբաժնի (ներառյալ բաժնետոմսերի ձեռքբերումը), այլ գույքի, մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների եւ այլնի շուկայականից բարձր գնով ձեռքբերման ժամանակ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող

աջակցության ծավալը հաշվարկվում է որպես տարբերություն՝ ձեռք բերված օբյեկտների համար փաստացի վճարված գումարի եւ այն գումարի միջեւ, որը կպահանջվեր, որ վճարվեր տվյալ օբյեկտների համար շուկայում ձեւավորված գներով:

Պետության ծախսերը՝ ուղղված բաժնետոմսերի ձեռքբերմանը, ձեռնարկության կանոնադրական կապիտալում իր մասնաբաժնի ավելացմանը եւ այլնի, որոնցով պահպանում են սովորական ներդրումային գործելակերպի պայմանները, չեն դասվում պետական աջակցության միջոցների շարքին:

32. Անդամ պետությունների կամ վարչատարածքային միավորների բյուջեներում անհրաժեշտ վճարների գանձումից ամբողջական կամ մասնակի հրաժարվելու դեպքում աջակցության ծավալը համապատասխանում է գյուղատնտեսական ապրանքի արտադրողի կողմից բյուջեի մասով չկատարված ֆինանսական պարտավորությունների գումարին՝ ներառյալ այն պարտավորությունները, որոնք կառաջանային այն դեպքում, երբ աջակցությունը չտրամադրվեր: Պարտավորության կատարումը հետաձգելու դեպքում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալը սահմանվում է այն գումարի չափով, որն անհրաժեշտ է վճարել տոկոսների միջոցով՝ հետաձգված պարտավորությանը հավասար քանակությամբ հասանելի վարկային շուկայում ստացված փոխառության միջոցների օգտագործման համար:

33. Ապրանքների կամ ծառայությունների արտոնյալ պայմաններով կամ անհատույց տրամադրման դեպքում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալը սահմանվում է որպես տարբերություն ապրանքների կամ ծառայությունների շուկայական արժեքի եւ դրանց ձեռքբերման (տրամադրման) համար փաստացի վճարված գումարի միջեւ:

34. Գնային աջակցության ծավալը, որը միավորում է շուկայական գների մակարդակի պահպանմանն ուղղված միջոցները, սահմանվում է որպես արտադրյալ՝ այն որոշակի տեսակի գյուղատնտեսական ապրանքի քանակության, որի նկատմամբ կիրառվում են կարգավորվող գներ կամ գների կարգավորման միջոցներ, եւ կարգավորվող ներքին գնի ու համաշխարհային հենանիշային գնի

տարբերության՝ տեղեկատվության ճշգրտմամբ՝ ելնելով ապրանքների (օրինակ՝ կաթի բազիսային յուղայնություն) որակից եւ վերամշակման աստիճանից: Գների պահպանմանն ուղղված բյուջետային ծախսերը (օրինակ՝ գնման եւ պահպանման ծախսերը) գնային աջակցության ծավալի հաշվարկի մեջ չեն ներառվում:

VI. Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության մասին ծանուցագրերը

35. Անդամ պետությունները միմյանց եւ Հանձնաժողովին գրավոր տեղեկացնում են ընթացիկ տարում իրականացվելիք՝ գյուղատնտեսությանը պետական աջակցություն տրամադրելուն ուղղված ծրագրերի մասին, որոնք պետք է իրականացվեն դաշնային կամ հանրապետական, ինչպես նաեւ վարչատարածքային միավորների մակարդակով՝ ներառյալ գյուղատնտեսությանը պետական աջակցության տրամադրման կարգի եւ ծավալների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Ծանուցագիրը պետք է բավականաչափ տեղեկություններ պարունակի, որպեսզի անդամ պետության լիազոր մարմինները եւ Հանձնաժողովը կարողանան գնահատել անդամ պետությունների կողմից գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության չափը եւ դրա համապատասխանությունը սույն Արձանագրությանը: Անդամ պետությունները գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության մասին տեղեկատվությունը չեն դասակարգում որպես սահմանափակ մատչելիությամբ տեղեկատվություն: Անդամ պետությունները միմյանց եւ Հանձնաժողովին յուրաքանչյուր տարի, մայիսի 1-ից ոչ ուշ, ուղարկում են ծանուցագրեր:

36. Անդամ պետությունները միմյանց եւ Հանձնաժողովին են ուղարկում սույն հոդվածի 35-րդ կետում նշված ծանուցագրերը, որոնք պարունակում են դաշնային եւ հանրապետական բյուջեի նախագծերի ծախսային մասեր՝ տրամադրվող ըստ բաժինների, ենթաբաժինների եւ ծախսերի գործառական ու գերատեսչական դասակարգման տեսակների, ինչպես նաեւ՝ գյուղատնտեսությանը պետական աջակցության տրամադրման կարգի եւ ծավալների վերաբերյալ նորմեր: Անդամ

պետությունների վարչատարածքային միավորների բյուջեների ծախսերը ցանկացած այլ ձեով արտացոլվում են ծանուցագրերում:

37. Դաշնային կամ հանրապետական, այդ թվում՝ վարչատարածքային միավորների մակարդակով իրականացվող գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալների եւ ուղղությունների մասին տեղեկատվության աղբյուրների ցանկը տրամադրվում է անդամ պետության կամ անդամ պետության լիազոր մարմնի կողմից՝ այլ անդամ պետության կամ Հանձնաժողովի պահանջով:

38. Անդամ պետությունների լիազոր մարմինները միմյանց եւ Հանձնաժողովին՝ մինչեւ հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա դեկտեմբերի 1-ը, հաշվետու տարում իրենց պետության տարածքում գյուղատնտեսությանը տրամադրված պետական աջակցության մասին ծանուցագրեր են ուղարկում:

39. Ընթացիկ տարում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծրագրերի եւ հաշվետու տարում գյուղատնտեսությանը պետական աջակցություն տրամադրելու մասին ծանուցագրերի ձեւը մշակվում է Հանձնաժողովի կողմից անդամ պետությունների հետ միասին եւ հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

VII. Անդամ պետությունների պատասխանատվությունը

40. Այն դեպքում, երբ անդամ պետություններից որեւէ մեկը խախտում է սույն Արձանագրության 6-րդ եւ 8-րդ կետերի դրույթները, այդպիսի անդամ պետությունը խելամիտ ժամկետներում դադարեցնում է այնպիսի միջոցների տրամադրումը, որոնք առավելապես խաթարող ազդեցություն են գործում առետրի վրա, կամ այն միջոցների տրամադրումը, որոնք առետրի վրա թույլատրված ծավալից ավելի խաթարող ազդեցություն են գործում, եւ մյուս անդամ պետություններին վճարում է փոխհատուցում՝ առետրի վրա առավելապես խաթարող ազդեցություն գործող միջոցների ծավալին կամ առետրի վրա թույլատրված ծավալից ավելի խաթարող ազդեցություն գործող միջոցներին հավասար չափով: Փոխհատուցման վճարման կարգը սահմանում է Հանձնաժողովի խորհուրդը: Անդամ պետության կողմից նշված

փոխհատուցումը չվճարելու դեպքում այլ անդամ պետություններ իրավունք ունեն
պատասխան միջոցներ ձեռնարկելու:
